

USNESENÍ

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Pavla Pavlíka a soudců Mgr. Víta Bičáka a JUDr. Bohumila Dvořáka, Ph.D., LL.M., v právní věci žalobců **a) nezl. [REDAKCE]**, narozeného dne [REDAKCE] a **b) [REDAKCE]** narozené dne [REDAKCE], obou bytem v [REDAKCE], obou zastoupených Mgr. Zuzanou Candigliota, advokátkou se sídlem v Brně, Burešova 615/6, proti žalované **Zdravotnické záchranné službě Jihomoravského kraje, příspěvkové organizaci**, se sídlem v Brně-Bohunicích, Kamenice 798/1d, IČ 00346292, zastoupené JUDr. Janem Machem, advokátem se sídlem v Praze 1, Vodičkova 709/33, **o ochranu osobnosti**, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 24 C 3/2011, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11. ledna 2017, č.j. 1 Co 39/2016-661, t a k t o:

I. Dovolání žalované **se odmítá.**

II. Žalovaná **je povinna** do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí zaplatit na náhradu nákladů dovolacího řízení každému ze žalobců částku 3.336,80 Kč k rukám jejich zástupkyně Mgr. Zuzany Candigliota, advokátky se sídlem v Brně, Burešova 615/6.

Stručné odůvodnění

(§ 243f odst. 3 o.s.ř.):

Žalobci se proti žalované domáhali omluvy a finanční satisfakce. Svůj požadavek odůvodnili tím, že lékař přivolaný po domácím porodu přikázal bez souhlasu rodičů okamžitý převoz zdravého novorozence do nemocnice a tento převoz se uskutečnil za asistence Policie ČR.

Rozsudkem ze dne 26. února 2016, č.j. 24 C 3/2011-572, (v pořadí třetím) Krajský soud v Brně (dále též „soud prvního stupně“) výrokem I. uložil žalované povinnost zaslat žalobkyni b) omluvný dopis ve znění uvedeném v rozsudku, výrokem II. jí uložil povinnost zaplatit nezletilému žalobci a) částku 50.000 Kč, výrokem III. jí uložil zaplatit žalobkyni b) rovněž 50.000 Kč a výroky IV. - VII. rozhodl o nákladech řízení.

K odvolání žalované Vrchní soud v Olomouci (dále též „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 11. ledna 2017, č.j. 1 Co 39/2016-661, výrokem I. rozsudek soudu prvního stupně podle ustanovení § 219 občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“) potvrdil a výrokem II. uložil žalované povinnost zaplatit každému ze žalobců na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 6.365 Kč. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že Krajský soud především správně vycházel z judikatury Ústavního soudu ČR a Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) při výkladu ustanovení § 23 odst. 3 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, účinného v době zásahu, podle kterého, je-li neodkladné provedení vyšetřovacího nebo

léčebného výkonu nezbytné k záchraně života nebo zdraví dítěte a odpírají-li rodiče souhlas, je ošetřující lékař oprávněn rozhodnout o provedení výkonu. Správně proto soud prvního stupně poukázal v této souvislosti na nálezný Ústavního soudu I. ÚS 1565/14 ze dne 2. března 2015, podle kterého k zásahům činěným v zájmu dítěte proti vůli matky při porodu a poporodní péči o novorozence je nezbytné skutečné a bezprostřední ohrožení života a zdraví nenarozeného dítěte a na rozsudek ESLP ve věci Hanzelkovi proti České republice ze dne 11. prosince 2014, č. stížnosti 43643/10, podle kterého umístění stěžovatele přes výslovný nesouhlas jeho rodičů vedoucí k hospitalizaci stěžovatelky, která nechtěla ponechat své dítě samotné, se dotýká jejich soukromého života. Přitom podle stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 14. dubna 2010, Cpjn 13/2007 platí, že zůstává na původci zásahu, aby prokázal, že k zásahu došlo po právu, tj. že je dána okolnost, která neoprávněnost (protiprávnost) zásahu vylučuje. Provedeným dokazováním však nebyly zjištěny naléhavé důvody, pro které by mělo být novorozené dítě ihned po narození odňato matce proti její vůli, zejména nebylo shledáno bezprostřední ohrožení. Naopak v době příchodu lékaře bylo dítě zcela v pořádku, včetně tělesné teploty. Postup lékaře, který trval na tom, aby dítě bylo ihned převezeno do nemocnice, a to i bez matky, když matka s tímto nesouhlasila, nebyl správný. Na tom nic nemění to, že jeho postup byl veden strachem a obavou o osud dítěte v důsledku jeho nedostatečných osobních zkušeností. I když jeho postup byl *lege artis*, nadměrná, zbytečná péče, která z logiky věci nemůže být *non lege artis*, může na druhé straně představovat neoprávněný zásah do osobnostních práv žalobců, konkrétně do jejich soukromí. Proto soud prvního stupně správně dovodil, že došlo k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv žalobců, a to ve značné míře. Odvolací soud pak konstatoval, že omluva, která byla uložena žalované i výše náhrady nemajetkové újmy v penězích, jsou zcela přiměřené.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dne 16. června 2017 dovolání, které výslovně směřuje do obou jeho výroků. Podává je v souladu s ustanovením § 237 o.s.ř., protože se domnívá, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného i procesního práva, která v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyla řešena. Konkrétně má jít o otázky

- 1) *jak postupovat za situace, kdy soud prvního stupně opakovaně nerespektoval v zásadní otázce právní stanovisko a pokyny odvolacího soudu a posléze odvolací soud zcela zásadně změnil svůj právní názor a nerespektování předchozích právních závěrů nejen toleroval ale i legalizoval,*
- 2) *o otázku aplikace rozhodnutí ESLP ve věci stížnosti Hanzelkovi proti České republice,*
- 3) *aplikace nálezu Ústavního soudu I. ÚS 1565/14 na situaci, kdy byl novorozenec porozen v domácím prostředí bez jakékoliv odborné asistence a lékař s ohledem na situaci na místě a stav novorozence rozhodl o hospitalizaci v lůžkovém zdravotnickém zařízení i bez souhlasu matky nezletilého,*
- 4) *zda členství soudního znalce ve spolku lékařů může zakládat jeho podjatost a vyloučení z funkce znalce pro daný případ,*
- 5) *otázku aplikace ustanovení § 23 odst. 3 zákona o péči o zdraví lidu, zejména na situaci, kdy jde o hodinu starého novorozence v nevhodném domácím prostředí a k porodu došlo bez jakékoliv zdravotnické asistence,*
- 6) *otázku možné aplikace čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv v souvislosti s aplikací biologie a medicíny ve vztahu k čl. 5 téže úmluvy v případě aplikace těchto ustanovení na nezletilého novorozence,*

7) otázku zda lékař, který řádně splní své profesní povinnosti a postupuje tzv. *lege artis*, může tímto svým postupem zasáhnout do práva na ochranu osobnosti

8) otázku aplikace čl. 6 odst. 5 Úmluvy na ochranu lidských práv v souvislosti s aplikací biologie a medicíny na případ, kdy rodiče novorozence, který se narodil bez jakékoli zdravotní péče, nejprve vysloví zástupný souhlas s jeho převozem na neonatologické oddělení a posléze tento souhlas odvolají, přičemž přítomný lékař je přesvědčen o tom, že je v nejlepším zájmu nezletilého, aby byl vyšetřen, případně ošetřen na neonatologickém oddělení fakultní nemocnice.

K podanému dovolání se vyjádřili žalobci, kteří dovolání považují za nedůvodné a navrhují proto, aby je Nejvyšší soud zamítl a přiznal jim náhradu nákladů řízení ve výši dle advokátního tarifu.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) přihlédl k čl. II bodu 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a vyšel tak ze znění tohoto procesního předpisu účinného od 1. ledna 2014. Poté se Nejvyšší soud zabýval otázkou přípustnosti tohoto dovolání.

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o.s.ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř.).

Podle ustanovení § 241a odst. 2 o.s.ř. musí být v dovolání vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4 o.s.ř.) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a o.s.ř.) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh).

Podle ustanovení § 241b odst. 3 věty první o.s.ř. *dovolání, které neobsahuje údaje o tom, v jakém rozsahu se rozhodnutí odvolacího soudu napadá*, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) nebo které neobsahuje vymezení důvodu dovolání, může být o tyto náležitosti doplněno jen po dobu trvání lhůty k dovolání.

Rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodu vymezeného v dovolání (§ 242 odst. 3 věta první o.s.ř.).

Aby mohlo být dovolání v projednávané věci kvalifikováno jako přípustné, muselo by být ve smyslu ustanovení § 237 o.s.ř. ve vztahu k dovoláním napadenému rozhodnutí odvolacího soudu shledáno, že nastala jedna z těchto okolností, tj., že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva,

- při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu (v takovém případě je zapotřebí alespoň stručně uvést, od kterého rozhodnutí, respektive od kterých rozhodnutí se konkrétně měl odvolací soud odchýlit), nebo

- která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena (zde je třeba vymezit, která právní otázka, na níž závisí rozhodnutí odvolacího soudu v rozhodování dovolacího soudu, dosud nebyla vyřešena), nebo

- je dovolacím soudem rozhodována rozdílně (zde je třeba vymezit rozhodnutí dovolacího soudu, která takový rozpor v judikatuře dovolacího soudu mají podle názoru dovolatele zakládat a je tak třeba tyto rozpory odstranit), anebo

- má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (zde je zapotřebí vymezit příslušnou právní otázku, její dosavadní řešení v rozhodovací praxi dovolacího soudu a alespoň stručně uvést, pro jaké důvody by měla být dovolacím soudem posouzena jinak).

Právní úprava institutu dovolání obecně vychází ze zásady vázanosti dovolacího soudu podaným dovoláním. Dovolací soud je vázán nejen rozsahem dovolacího návrhu, ale i uplatněným dovolacím důvodem. V případech, je-li dovolání přípustné, je soud povinen přihlídnout i k vadám uvedeným v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o.s.ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a to i tehdy, když nebyly uplatněny v dovolání.

Podle § 242 odst. 3 o.s.ř. druhé věty, dovolací soud přihlíží k vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, jen je-li dovolání přípustné. Tak tomu ovšem v nyní posuzované věci není.

Otázky, které dovolatelka formuluje, nemohou založit přípustnost dovolání podle § 237 o.s.ř., neboť na jejich zodpovězení napadené rozhodnutí ve smyslu § 237 o.s.ř. dílem nezávisí, dílem jde o otázku, která již v rozhodovací praxi dovolacího soudu byla vyřešena. Odvolací soud vyšel ze skutkového zjištění soudu prvního stupně, že ve skutečnosti neexistovaly žádné obzvláště naléhavé důvody, pro které by mělo být zcela zdravé novorozené dítě odňato matce proti její vůli a dokonce odvezeno do nemocnice bez ní, zejména, že motivací lékaře nebyl špatný zdravotní stav novorozence, ale skutečnost, že dítě se nenarodilo v porodnici, ale v domácím prostředí. Ztotožnil se proto i s jeho závěrem, že tak nebyly splněny podmínky, za nichž podle ustanovení § 23 odst. 3 zákona o péči o zdraví lidu účinného do 31. března 2012, je ošetřující lékař oprávněn rozhodnout o provedení výkonu. V posuzované věci tak převozem dítěte do nemocnice, a to i nezávisle na motivaci lékaře, došlo k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv žalobců. Žalovaná konstruuje svoji dovolací námitku v podstatě na polemice se skutkovými zjištěními, z nichž vyšly soudy obou stupňů, tj. fakticky a nepřipustně brojí proti skutkovým zjištěním odvolacího soudu (§ 241a odst. 6 o.s.ř.), což činí její dovolání nepřipustným. Případná neoprávněnost zásahu nemůže být vyloučena tím, že původce neoprávněného zásahu jednal v dobré víře (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. prosince 1999, sp. zn. 30 Cdo 531/99). Přípustnost dovolání tak nemůže založit ani námitka, že lékař byl přesvědčen, že převoz nezletilého na neonatologické oddělení je v jeho nejlepším zájmu.

K případným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci dovolací soud přihlédne, jen je-li dovolání přípustné; samy o sobě nejsou způsobilé založit přípustnost dovolání.

Bylo již uvedeno, že dovolatelka dovolání výslovně směřuje do obou výroků rozhodnutí odvolacího soudu – tedy i do výroku o náhradě nákladů řízení. V této části však dovolání postrádá jakékoliv zdůvodnění a z tohoto důvodu nevyhovuje náležitostem vyplývajícím z ustanovení § 241a odst. 2 a 3 o.s.ř. Tuto vadu však již nelze, s ohledem na uplynutí dovolací lhůty, odstranit.

Z uvedeného je tak třeba dovodit, že dovolání žalované ve své podstatě nenaplnuje předpoklady vymezené v ustanovení § 237 o.s.ř. Za popsaneho stavu Nejvyšší soud proto toto dovolání, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), odmítl (§ 243c odst. 1 věta první a odst. 2 o.s.ř.).

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení je odůvodněn ustanovením § 243c odst. 3 věta první o.s.ř. ve spojení s § 224 odst. 1, § 151 a § 146 odst. 3 o.s.ř., když v dovolacím řízení žalobcům vznikly účelně vynaložené náklady spojené s jejich zastoupením advokátem, v souvislosti s jedním úkonem právní služby (sepis vyjádření k dovolání). Odměna v částce 2.480 Kč byla stanovena podle § 6, § 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. a), § 11 odst. 1 písm. k) a § 12 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Žalobcům dále náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tj. celkem 2.780 Kč. Žalobcům rovněž náleží náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 21 % podle § 137 odst. 3 o.s.ř., tj. 583,80 Kč. Celková výše nákladů dovolacího řízení každého ze žalobců tak činí 3.336,80 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 29. 8. 2018

JUDr. Pavel Pavlík v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Tereza Figurová